

слідків для господарюючого суб'єкта. Впровадження логістичної концепції управління на підприємствах потребує перш за все забезпечення своєчасною, повною і достовірною інформацією про стан об'єкта управління, яку надає управлінський облік.

Список використаних джерел:

1. Виговська Н.Г. Господарський контроль в соціально-орієнтованій економіці: проблеми теорії і методології: Монографія/ Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 288 с.
2. Зеваков А.М. Логистика производственных и товарных запасов. Учебник/ А.М.Зеваков, В.В. Петрова – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 320 с.
3. Кальченко А.Г. Логістика: Навч. Посібник/ А.Г. Кальченко – К.: КНЕУ, 2002. – 148 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С. І.

*Левкун Наталя,
студентка групи РКзм-51*

ШЛЯХИ РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

Механізм господарювання визначається рівнем управління витратами, адже від витрат залежить розмір прибутку, який сприяє розвитку підприємства і розширенню виробництва. Ефективність витрат забезпечує зниження цін на продукцію, а отже, надає виробництву конкурентної переваги порівняно з іншими. Саме тому раціонально організований облік витрат на виробництво, їх аналіз є важливим завданням всіх підприємств.

Обліково-аналітична практика свідчить, що перед практикуючими бухгалтерами постає дилема: який з методів найбільш придатний для вивчення «поведінки» витрат і оптимізації їх величини? Які чинники слід брати до уваги при виборі методів розподілу загальновиробничих витрат для визначення собівартості продукції?

Із прийняттям П(С)БО 16 до собівартості продукції включаються не всі загальновиробничі витрати, а лише їх розподілена частина. Наднормативні витрати в собівартість продукції не включаються, бо згідно з принципом обачності вартість запасів не повинна бути за-

вищена. Оскільки сума змінних загальновиробничих витрат залежить від обсягу виробленої продукції, такі витрати повністю включаються до собівартості продукції. Постійні загальновиробничі витрати не залежать від обсягу виробництва. «Погоджуючись» оплачувати, наприклад, орендну плату, керівництво підприємства розраховує на визначений рівень виробництва. За даними минулих років можна визначити, який рівень виробництва є для підприємства «нормальним». Якщо обсяг діяльності зменшується, сума постійних витрат не змінюється, а отже, їх величина на одиницю буде завищеною порівняно з нормальною потужністю. При цьому частина таких витрат буде понаднормативною, тож вона не повинна відноситися до собівартості продукції. Саме тому постійні загальновиробничі витрати розподіляються з використанням бази розподілу при нормальній виробничій потужності.

Поділ витрат на змінну і постійну частину також є важливою складовою ще й методики маржинального аналізу, яка дозволяє визначити [2]:

- обсяг реалізації, який забезпечує беззбиткову діяльність підприємства при заданому співвідношенні ціни, постійних і змінних витрат;
- зону безпеки, тобто розмір можливого зниження обсягу реалізації у вартісній оцінці при несприятливій кон'юктурі товарного ринку,
- обсяг реалізації для отримання певної суми прибутку;
- критичний рівень постійних витрат при заданому рівні маржинального доходу і обсягу продажу;
- беззбиткову ціну реалізації виходячи із заданого обсягу реалізації і рівня постійних і змінних витрат.

Змінні і постійні витрати визначаються за фактичними обліковими даними минулих років. Якщо підприємство не веде окремого обліку постійних і змінних витрат, то для такого розподілу необхідно вивчити характер зв'язку кожної статті із загальним обсягом виробництва.

Для цього використовують такі методи розрахунку як: вищої і нижчої точок обсягу виробництва; графічний; найменших квадратів; спрощений статистичний [1].

При першому способі із всієї сукупності даних, які включають обсяг продукції і суму витрат – вибирають найбільший обсяг продукції і найбільші витрати, найменший обсяг продукції і найменші ви-

трати і вважають, що зміна витрат обумовлена змінною обсягу виробництва. Тоді розраховують змінні витрати на одиницю продукції (v).

$$v = \frac{\text{витрати максимальні} - \text{витрати мінімальні}}{\text{обсяг продукції максимальний} - \text{обсяг продукції мінімальний}}$$

Якщо постійні витрати позначити a , а змінні питомі v , то при обсязі – X загальна сума витрат – Y буде дорівнювати $Y = a + vx$. Далі визначити частку змінних і постійних витрат вже є не складним завданням.

При графічному методі дані про обсяги виробництва і витрат за останні два роки наносять на графік, де по осі ординат – відкладають – обсяг продукції, а по осі – абсцис – витрати. Через сукупність точок на графіку візуально проводять лінію виробничих витрат, яка відсікає на осі абсцис відрізок, що відповідає величині постійних витрат при всіх обсягах випуску продукції. Величину змінних витрат визначають як різницю між загальною сумою витрат, що відповідає кожному значенню обсягу постійних витрат.

Візуальність проведення лінії витрат при великому коливанні точок на графіку веде до значних похибок в розрахунку величини постійних витрат.

Оскільки рівняння витрат представлено лінійною формою зв'язку, тобто результативна ознака змінюється під впливом факторної рівномірно (це звичайно припущення), то параметри рівняння зв'язку визначають способом найменших квадратів склавши і розв'язавши систему двох рівнянь з двома невідомими.

$$\begin{aligned} \sum y &= na + v \sum x \\ \sum yx &= a \sum x + v \sum x^2 \end{aligned}$$

де n – число місяців, які приймаються в розрахунок;

$\sum x$ – сума значень факторної ознаки;

$\sum x^2$ – сума квадратів факторної ознаки;

$\sum y$ – сума значень результативної ознаки;

$\sum yx$ – сума добутків значень факторної ознаки на значення результативної ознаки.

Суть спрощеного статистичного методу полягає в тому, що аналізована статистична сукупність групується за рівнем росту обсягу виробництва і розподіляється на два рівних періоди. В кожному з них визначаються середні величини обсягу продукції і витрат.

Аналіз результатів розрахунків постійних і змінних витрат показує, що різні методи дають різні їх значення. Однак найбільш точні результати розподілу отримують при використанні методу найменших квадратів.

Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити висновок, що застосування підприємствами розглянутих методів розподілу загально-виробничих витрат на змінну і постійну частину сприятимуть більш вмілому та обґрунтованому визначенню собівартості продукції, застерігатимуть підприємства від характерних прорахунків при оцінці беззбитковості виробництва.

Список використаних джерел:

1. Мельничук Г.М. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности: учебник / Г.М Мельничук.- К.: Выща школа., 1990.- 318 с.
2. Нападівська Л.В. Управлінський облік: монографія/ Л.В. Нападівська – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000.- 450с.
3. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: монографія / За ред. М.С.Пушкаря – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 268 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С.І.

*Лопатинський Віктор,
студент групи РКзм-51*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ «НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ»

Для економіки України і практики обліку характерним є значне відставання у застосуванні наукових досягнень в аналізі та аудиті нематеріальних активів у господарській практиці. По-перше, діючий в Україні підхід до оцінки або визначення цих активів не дає можливості отримати достатній обсяг інформації для користувачів. По-друге, регламентація обліку амортизації нематеріальних активів не дає можливості обрати такий варіант, який вимагають особливості галузі, що